

Ενότητα 3: Ιδέες και ευκαιρίες

Υπομονάδα 3.1: Εντοπισμός ευκαιριών

Μαθησιακοί στόχοι

- Εντοπισμός πιθανών ευκαιριών σε διάφορα πλαίσια.
- Κατανόηση των παραγόντων που συμβάλλουν στην ανάδειξη ευκαιριών.
- Ανάπτυξη μια συστηματική προσέγγιση για την αναγνώριση ευκαιριών.
- Καλλιέργεια της ικανότητας να αλλάζετε και να προσαρμόζεστε όταν προκύπτουν νέες ευκαιρίες.

Ορισμός

Ο εντοπισμός ευκαιριών περιλαμβάνει τον συστηματικό εντοπισμό ευνοϊκών συνθηκών για καινοτομία ή επιχειρηματική ανάπτυξη. Είναι η τέχνη του να είσαι συντονισμένος με τις τάσεις της αγοράς, τα κενά και τις μεταβαλλόμενες ανάγκες, επιτρέποντας στους επιχειρηματίες να εκμεταλλευτούν τις κατάλληλες στιγμές για δράση.

Κατευθυντήριες γραμμές της EntreComp

Η EntreComp μας δίνει την ακόλουθη ένδειξη:

"Χρησιμοποιήστε τη φαντασία και τις ικανότητές σας για να εντοπίσετε ευκαιρίες για τη δημιουργία αξίας".

Πώς;

Η αναγνώριση ευκαιριών είναι μια διαφοροποιημένη δεξιότητα, όπως περιγράφεται από τον Kirzner (1979), ο οποίος την ορίζει ως την ικανότητα να αποκαλύπτεις δυνατότητες που προηγουμένως είχαν περάσει απαρατήρητες. Ο Kirzner (1985) επεκτείνει αργότερα την έννοια αυτή, διαμορφώνοντας την ως μια έμφυτη τάση των ατόμων να οραματίζονται το πιθανό μέλλον. Για να εντοπίσει κανείς τις ευκαιρίες, πρέπει να διαθέτει δεκτικότητα και προθυμία να διακρίνει αυτό που οι άλλοι μπορεί να παραβλέπουν.

Οι ευκαιρίες εκδηλώνονται με διάφορες μορφές: μπορεί να είναι προϋπάρχουσες και αναγνωρίσιμες, να ανακαλύπτονται τυχαία ή να δημιουργούνται ενεργά στο πλαίσιο κοινωνικών διαδικασιών (Sarasvathy et al., 2003- Berglund, 2007). Η διαδικασία αναγνώρισης ευκαιριών εξαρτάται από συγκεκριμένους παράγοντες, όπως η δικτύωση, η ασυμμετρία πληροφοριών και η

γνώση (Ardichvili and Cardozo, 2000). Από την άλλη πλευρά, η ανακάλυψη ευκαιριών συχνά περιλαμβάνει σκόπιμες ενέργειες, όπου τα άτομα εσκεμμένα αναζητούν ή ανιχνεύουν ευκαιρίες χωρίς απαραίτητα να βασίζονται σε επιχειρηματικό εντοπισμό (Berglund, 2007- Fiet, 2007). Ειδικότερα, οι μελετητές υποστηρίζουν ότι ο εντοπισμός ευκαιριών είναι μια διδάξιμη δεξιότητα, προσιτή σε οποιονδήποτε.

Η εκπαίδευση στον εντοπισμό ευκαιριών περιλαμβάνει την τελειοποίηση των δεξιοτήτων ανάλυσης μέσω εργαλείων όπως η ανάλυση SWOT και οι μεθοδολογίες στρατηγικής διαχείρισης για την αξιολόγηση των παγκόσμιων αλλαγών και τον εντοπισμό των βασικών παραγόντων επιτυχίας (Saks and Gaglio, 2002). Αυτό υπογραμμίζει τον εκδημοκρατισμό της ικανότητας αναγνώρισης ευκαιριών- δεν πρόκειται για ένα έμφυτο ταλέντο που προορίζεται για λίγους και εκλεκτούς, αλλά για μια δεξιότητα που μπορεί να αναπτυχθεί από άτομα που είναι πρόθυμα να εμπλακούν στη σκόπιμη πρακτική της παρατήρησης, της ανάλυσης και του οραματισμού πιθανών οδών για καινοτομία και ανάπτυξη.

Ο εντοπισμός ευκαιριών στο πλαίσιο του EntreComp περιλαμβάνει την τελειοποίηση των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την αναγνώριση και την αξιοποίηση των ευνοϊκών συνθηκών για καινοτομία και επιχειρηματική ανάπτυξη. Αυτό ευθυγραμμίζεται με τις κατευθυντήριες γραμμές της EntreComp ως εξής:

Εντοπισμός πιθανών ευκαιριών

Η έμφαση που δίνει η EntreComp στην επαγρύπνηση για τις δυνατότητες δείχνει τον προληπτικό χαρακτήρα της επιχειρηματικής σκέψης (EntreComp, 2016). Δεν πρόκειται απλώς για παθητική παρατήρηση, αλλά περιλαμβάνει ενεργό εμπλοκή με το περιβάλλον. Η συνεχής ενημέρωση σχετικά με τις τάσεις της αγοράς, τη συμπεριφορά των καταναλωτών και τις τεχνολογικές εξελίξεις μοιάζει με το να διαθέτει κανείς ραντάρ για πιθανές ευκαιρίες (Shane and Venkataraman, 2000). Απαιτεί συνεχή μάθηση και γνήσια περιέργεια για τον κόσμο, επιτρέποντας στους επιχειρηματίες να εντοπίζουν αναδυόμενες ανάγκες και κενά που θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν μέσω της καινοτομίας (Ardichvili et al., 2003).

Κατανόηση των παραγόντων που συμβάλλουν

Η αναγνώριση από την EntreComp της ανάγκης για βαθύτερη κατανόηση ευθυγραμμίζεται με την ιδέα ότι οι ευκαιρίες δεν υπάρχουν μεμονωμένα (EntreComp, 2016). Συχνά είναι το αποτέλεσμα πολύπλοκων αλληλεπιδράσεων εντός της αγοράς (Shane, 2003). Η ανάλυση της δυναμικής της αγοράς περιλαμβάνει όχι μόνο τη θέαση των επιφανειακών τάσεων, αλλά και την κατανόηση των υποκείμενων δυνάμεων που τις οδηγούν (Baron, 2006). Ο εντοπισμός των κενών στο σημερινό τοπίο απαιτεί κριτική ματιά και ικανότητα να βλέπει κανείς πέρα από το άμεσα εμφανές (Ardichvili and Cardozo, 2000). Η επίγνωση των εξωτερικών επιρροών υπογραμμίζει τη διασυνδεδεμένη φύση των ευκαιριών και του ευρύτερου οικοσυστήματος στο οποίο υπάρχουν (Venkataraman, 1997).

Ανάπτυξη συστηματικής προσέγγισης

Η απαίτηση για συστηματική προσέγγιση ευθυγραμμίζεται με την επιχειρηματική ανάγκη για συνέπεια και αξιοπιστία (Casson, 1982). Η δημιουργία πλαισίων για την ανάλυση της αγοράς παρέχει έναν δομημένο τρόπο προσέγγισης της πολυπλοκότητας των επιχειρηματικών περιβαλλόντων (Ireland et al., 2009). Η δημιουργία δικτύων για τη συλλογή πληροφοριών αναφέρεται στη σημασία της συνεργασίας και της αξιοποίησης της συλλογικής νοημοσύνης. Η εφαρμογή διαδικασιών για την αναγνώριση και την αξιολόγηση ευκαιριών προσδίδει μια αίσθηση πειθαρχίας σε ένα τοπίο που διαφορετικά θα μπορούσε να είναι χαοτικό (Shane and Venkataraman, 2000). Αυτή η συστηματική προσέγγιση όχι μόνο αυξάνει τις πιθανότητες εντοπισμού ευκαιριών αλλά επιτρέπει επίσης μια πιο αποδοτική και αποτελεσματική ανταπόκριση.

Καλλιέργεια της προσαρμοστικότητας

Η έμφαση που δίνει η EntreComp στην προσαρμοστικότητα αντικατοπτρίζει τη δυναμική φύση της επιχειρηματικότητας (EntreComp, 2016). Το επιχειρηματικό τοπίο αλλάζει διαρκώς και η ικανότητα περιστροφής είναι συχνά η διαφορά μεταξύ επιτυχίας και στασιμότητας. Η επιχειρηματική νοοτροπία που τονίζεται εδώ περιλαμβάνει κάτι περισσότερο από το να είναι κανείς απλώς ανοιχτός στην αλλαγή- πρόκειται για την αγκαλιάσή της (McGrath, 2013). Το να αξιολογείς γρήγορα και να ανταποκρίνεσαι στις αλλαγές του επιχειρηματικού περιβάλλοντος αποτελεί απόδειξη της ευελιξίας που απαιτείται στις σημερινές ταχέως εξελισσόμενες αγορές (Teese, 2007). Επιπλέον, η έννοια της μετατροπής των προκλήσεων σε ευκαιρίες μιλάει για μια ανθεκτικότητα που είναι ζωτικής σημασίας για τη διαρκή επιτυχία (Gupta and Sapienza, 1992).

Σε γενικές γραμμές, ο εντοπισμός ευκαιριών στο πλαίσιο της EntreComp έχει να κάνει με την προώθηση μιας προληπτικής και προσαρμοστικής νοοτροπίας. Δεν πρόκειται απλώς να περιμένουμε να παρουσιαστούν ευκαιρίες, αλλά να τις αναζητούμε και να τις δημιουργούμε ενεργά μέσω ενός συνδυασμού ευαισθητοποίησης, ανάλυσης και ετοιμότητας προσαρμογής στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Πρόκειται για την καλλιέργεια μιας νοοτροπίας που ευδοκιμεί στην αλλαγή, αναζητά τη γνώση και περιηγείται στις πολυπλοκότητες του επιχειρηματικού ταξιδιού με μια στρατηγική και προσαρμοστική προσέγγιση.

Η EntreComp τονίζει την ανάγκη τα άτομα να είναι προληπτικά και παρατηρητικά, ανιχνεύοντας συνεχώς το περιβάλλον για πιθανές ευκαιρίες. Ενθαρρύνει την καλλιέργεια της περιέργειας και του ανοίγματος στην αλλαγή.

Επάρκεια βήμα προς βήμα

- **Περιβαλλοντική σάρωση:** Τακτική έρευνα του εξωτερικού περιβάλλοντος για τις αναδυόμενες τάσεις.
- **Ανάλυση αγοράς:** Ανάλυση της δυναμικής της αγοράς και εντοπισμός ανεκπλήρωτων αναγκών.

- **Δικτύωση:** Συνεργαστείτε με ποικίλα δίκτυα για να αποκτήσετε γνώσεις και να ανακαλύψετε πιθανές ευκαιρίες.
- **Μηχανισμός ανατροφοδότησης:** Καθιέρωση ενός βρόχου ανατροφοδότησης για την προσαρμογή και τη βελτίωση της προσέγγισής σας για τον εντοπισμό ευκαιριών.

Μεθοδολογίες και εργαλεία

- **Ανάλυση SWOT:** Αξιολόγηση των δυνατών σημείων, των αδυναμιών, των ευκαιριών και των απειλών.
- **Ανάλυση τάσεων:** Παρακολούθηση και ανάλυση βιομηχανικών και κοινωνικών τάσεων.
- **Σχεδιασμός σεναρίων:** Προβλέποντας και προετοιμάζοντας διαφορετικά μελλοντικά σενάρια.

Εφαρμογή κυκλικής οικονομίας

Ο εντοπισμός ευκαιριών στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας περιλαμβάνει την ικανότητα εντοπισμού πλεονεκτικών και υποσχόμενων καταστάσεων, σεναρίων ή κενών που ευθυγραμμίζονται με τις αρχές της βιωσιμότητας, της αποδοτικότητας των πόρων και των συστημάτων κλειστού κύκλου. Προϋποθέτει την οξυδερκή κατανόηση των εξελισσόμενων τάσεων, των περιβαλλοντικών προκλήσεων και των τομέων όπου μπορούν να εφαρμοστούν καινοτόμες λύσεις ή η δημιουργία αξίας (Bocken et al., 2016- Ellen MacArthur Foundation, 2012). Αυτή η δεξιότητα απαιτεί ένα μείγμα προσεκτικής παρατήρησης, αναλυτικής σκέψης και ευφάνταστων διορατικών ικανοτήτων για την αποκάλυψη πιθανών δρόμων ανάπτυξης, νέων προσεγγίσεων και ουσιαστικών συνεισφορών στους στόχους της κυκλικής οικονομίας.

Η προσαρμογή του πλαισίου ικανοτήτων EntreComp στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας περιλαμβάνει τις ακόλουθες πτυχές:

- Αναγνωρίστε τις διασυνδέσεις μεταξύ διαφορετικών ενδιαφερομένων, βιομηχανιών και πόρων. Να διερευνήσουν πώς τα απόβλητα από έναν τομέα θα μπορούσαν να αποτελέσουν πολύτιμο πόρο για έναν άλλο.
- Εξετάστε πώς μπορούν να σχεδιαστούν τα προϊόντα για ανθεκτικότητα, επισκευασιμότητα και ανακυκλωσιμότητα, ώστε να αντιμετωπιστούν οι αυξανόμενες ανησυχίες σχετικά με την προγραμματισμένη απαξίωση και τη συσσώρευση ηλεκτρονικών αποβλήτων.
- Συνεργασία με διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων επιχειρήσεων, κυβερνήσεων, ΜΚΟ και κοινοτήτων, για την προώθηση συνεργασιών που θα ζωντανέψουν τις κυκλικές ιδέες.

Εντοπισμός πιθανών ευκαιριών

Στο πεδίο της κυκλικής οικονομίας, η αποκάλυψη πιθανών ευκαιριών υπερβαίνει την αναγνώριση των τάσεων της αγοράς - απαιτεί βαθιά κατανόηση των κύκλων ζωής των προϊόντων και των υλικών (Barbier et al., 2020). Οι επιχειρηματίες θα πρέπει να συντονίζονται με τις αρχές της κυκλικότητας,

διερευνώντας πώς τα απόβλητα ενός τομέα μπορούν να αποτελέσουν πολύτιμο πόρο για έναν άλλο (Ellen MacArthur Foundation, 2015). Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την επαναχρησιμοποίηση υλικών, τη δημιουργία νέων προϊόντων από ανακυκλωμένους πόρους ή τη συμβολή σε μια κυκλική αλυσίδα εφοδιασμού (Ghisellini et al., 2016). Η διακριτική ματιά για αυτές τις αλληλένδετες δυνατότητες είναι ζωτικής σημασίας για τον εντοπισμό ευκαιριών που ευθυγραμμίζονται με τις αρχές της κυκλικής οικονομίας.

Κατανόηση των παραγόντων που συμβάλλουν

Για να κατανοήσει κανείς την κυκλική οικονομία, πρέπει να κοιτάξει πέρα από τη συμβατική δυναμική της αγοράς. Οι επιχειρηματίες θα πρέπει να διερευνήσουν τις περίπλοκες συνδέσεις μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών, των βιομηχανιών και των πόρων, λαμβάνοντας υπόψη όχι μόνο τις οικονομικές αλλά και τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις (Stahel, 2016). Η αναγνώριση των ευκαιριών για τη μετάβαση από τις γραμμικές στις κυκλικές πρακτικές και η ενίσχυση της αποδοτικότητας των πόρων μέσω της συνεργασίας είναι το κλειδί (Geissdoerfer et al., 2017). Οι εξωτερικές επιρροές, όπως οι κανονιστικές αλλαγές ή οι αλλαγές στις προτιμήσεις των καταναλωτών που ευνοούν τη βιωσιμότητα, παίζουν επίσης ρόλο (Kirchherr et al., 2017).

Ανάπτυξη συστηματικής προσέγγισης

Η ανάπτυξη μιας συστηματικής προσέγγισης στην κυκλική οικονομία απαιτεί την ενσωμάτωση των αρχών του κυκλικού σχεδιασμού στον πυρήνα των επιχειρηματικών στρατηγικών (Bocken et al., 2016). Οι επιχειρηματίες μπορούν να δημιουργήσουν πλαίσια για το σχεδιασμό προϊόντων που δίνουν προτεραιότητα στην ανθεκτικότητα, την επιδιορθωσιμότητα και την ανακυκλωσιμότητα (McDonough and Braungart, 2002). Αυτό περιλαμβάνει την εφαρμογή διαδικασιών που διασφαλίζουν ότι τα προϊόντα έχουν εκτεταμένο κύκλο ζωής και μπορούν εύκολα να αποσυναρμολογηθούν ή να ανακυκλωθούν στο τέλος της χρήσης τους (Kirchherr et al., 2017). Η δημιουργία δικτύων για τη συλλογή πληροφοριών μπορεί να περιλαμβάνει τη συνεργασία με εμπειρογνώμονες στον κυκλικό σχεδιασμό και τη συνεργασία με ενδιαφερόμενους φορείς που μοιράζονται τη δέσμευση για τις κυκλικές αρχές (Charter and Tischner, 2017).

Καλλιέργεια της προσαρμοστικότητας

Η καλλιέργεια της προσαρμοστικότητας στην κυκλική οικονομία σημαίνει την υιοθέτηση των αρχών του κυκλικού σχεδιασμού και την ανταπόκριση στο μεταβαλλόμενο τοπίο της βιωσιμότητας (Bocken et al., 2016). Οι επιχειρηματίες θα πρέπει να είναι ανοιχτοί στο να στραφούν προς κυκλικά επιχειρηματικά μοντέλα (Ghisellini et al., 2016), να προσαρμόζουν τα προϊόντα ώστε να πληρούν τα κριτήρια κυκλικού σχεδιασμού (Charter and Tischner, 2017) και να ανταποκρίνονται στις εξελισσόμενες προσδοκίες των καταναλωτών για περιβαλλοντικά συνειδητές πρακτικές (Geissdoerfer et al., 2017). Η εμπλοκή με διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς καθίσταται ζωτικής σημασίας σε αυτό το πλαίσιο, καθώς οι συνεργασίες με επιχειρήσεις, κυβερνήσεις, ΜΚΟ και κοινότητες μπορούν να προσφέρουν πολύτιμες γνώσεις και υποστήριξη για την προσαρμογή σε κυκλικές πρακτικές (Kirchherr et al., 2017).

Πρόταση μαθησιακού υλικού

Έρευνα επιχειρηματικών ευκαιριών: <https://openstax.org/books/entrepreneurship/pages/5-2-researching-potential-business-opportunities>

Πρακτική δραστηριότητα: Ευκαιρίες στο περιβάλλον σας

Στόχος: ενίσχυση των ικανοτήτων εντοπισμού ευκαιριών με την εμβάθυνση σε μια σειρά διαδραστικών και αναστοχαστικών ασκήσεων που μιμούνται σενάρια του πραγματικού κόσμου. Η παρατήρηση, η ανάλυση και η επινόηση ιδεών για την αποκάλυψη πιθανών ευκαιριών σε διάφορα πλαίσια, καθώς και η προώθηση μιας προληπτικής και στρατηγικής νοοτροπίας θα είναι επίσης στόχοι αυτής της δραστηριότητας.

Υλικά:

- Σημειωματάρια ή ψηφιακές συσκευές για σημειώσεις.
- Πρόσβαση σε συσκευές με δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο για έρευνα αγοράς.
- Συσκευή Camara για τη λήψη φωτογραφιών.

Χρόνος: 2 ώρες.

Μεθοδολογία:

1. Εισαγωγή στον εντοπισμό ευκαιριών (20 λεπτά):

- Ξεκινήστε με έναν σύντομο προβληματισμό σχετικά με την έννοια του εντοπισμού ευκαιριών, τονίζοντας τη σημασία της στην επιχειρηματικότητα.
- Σκεφτείτε τους βασικούς παράγοντες που συμβάλλουν στην εμφάνιση ευκαιριών, όπως τα κενά της αγοράς, οι τεχνολογικές εξελίξεις και οι κοινωνικές αλλαγές.

2. Περίπατος παρατήρησης (40 λεπτά):

- Πραγματοποιήστε μια "εκδρομή" στην τοπική περιοχή ή διεξάγετε διαδικτυακή έρευνα για να παρατηρήσετε τις τρέχουσες πρακτικές, τις συμπεριφορές των πελατών και τα πιθανά κενά.
- Κρατήστε σημειώσεις και φωτογραφίες (αν χρειάζεται) για να τεκμηριώσετε τις παρατηρήσεις σας.

3. Ανάλυση ευκαιριών (40 λεπτά):

- Αναλύστε τις παρατηρήσεις σας, εστιάζοντας στον εντοπισμό πιθανών ευκαιριών.
- Εντοπίστε μια τάση ή μια συμπεριφορά των πελατών στην περιοχή σας και διασταυρώστε αυτή την παρατήρηση με τα δεδομένα που βρήκατε στο Διαδίκτυο.

- Καταγράψτε τους διάφορους παράγοντες (π.χ. οικονομικούς, κοινωνικούς, τεχνολογικούς) που μπορούν να επηρεάσουν τον εντοπισμό και τη βιωσιμότητα των ευκαιριών.

4.Επιλογή ιδεών (30 λεπτά):

- Επιλέξτε την πιο ελπιδοφόρα ευκαιρία σας και αναπτύξτε μια σύντομη εισαγωγή της, περιγράφοντας την ευκαιρία, τον πιθανό αντίκτυπο και μια βασική προσέγγιση για την κεφαλαιοποίηση.
- Παρουσιάστε την ιδέα σας σε έναν συνάδελφο ή εκπαιδευτικό, λαμβάνοντας ανατροφοδότηση σχετικά με τη σκοπιμότητα και την καινοτομία των ιδεών τους.

Τροφή για σκέψεις:

Ολοκληρώστε τη δραστηριότητά σας αναλογιζόμενοι την εμπειρία: σας άρεσε η συστηματική προσπάθεια εντοπισμού ευκαιριών;

Η παρακολούθηση των τάσεων της αγοράς και η ανάγκη προσαρμογής στις νέες πληροφορίες ή στις μεταβαλλόμενες συνθήκες είναι το κλειδί κάθε φορά που υπάρχει πρόθεση να ξεκινήσει μια επιχείρηση.

Συνεχίστε να παρατηρείτε τις συμπεριφορές των καταναλωτών στο περιβάλλον σας και να διαβάζετε για τα κινήματα βιωσιμότητας, και θα βρείτε την καλύτερη ιδέα για να βοηθήσετε το περιβάλλον από τη δική σας κοινότητα.